

Міністерство освіти України
Львівський національний університет ім. Івана Франка

Юридичний факультет
Кафедра кримінального права та кримінології

**ПОНЯТТЯ, ЗНАЧЕННЯ ТА СИСТЕМА ОСОБЛИВОЇ
ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ**

**ЗАВДАННЯ ТА МАТЕРІАЛИ
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
для студентів юридичного факультету**

Львів 2010

Н.О.Антонюк

Поняття, значення та система Особливої частини кримінального права України. Завдання та матеріали для підготовки до практичних занять для студентів юридичного факультету. — Львів: юридичний факультет Львівського національного університету ім. Івана Франка, 2010. — 23 с.

Рекомендовано до друку кафедрою кримінального права та кримінології (Протокол № 2 від 6 жовтня 2010 р.).

Н.О.Антонюк

2010

**Поняття, значення та система особливої частини
кримінального права України**

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАПИТАННЯ

1. Поняття, ознаки та значення Особливої частини кримінального права України.
2. Система Особливої частини кримінального права України.
3. Співвідношення Загальної та Особливої частини кримінального права.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

4. В яких значеннях вживається словосполучення “Особлива частина кримінального права України”?
5. До якої системи права (англосаксонської чи романо-германської) належить кримінальне право України? Які характерні риси Особливої частини кримінального права у зв’язку із такою належністю?
6. Назвіть джерела Особливої частини кримінального права України.
7. Дайте визначення терміну “криміналізація”. Наведіть приклади криміналізації з посиланням на чинний КК України.
8. Вкажіть можливі способи криміналізації і наведіть приклади криміналізації за виділеними Вами способами.
9. Дайте визначення терміну “декриміналізація”. Наведіть приклади декриміналізації з посиланням на чинний КК України.
10. Вкажіть можливі способи декриміналізації і наведіть приклади декриміналізації за виділеними Вами способами.
11. Що таке диференціація відповідальності? Наведіть приклади диференціації відповідальності.
12. За якими критеріями може здійснюватися диференціація кримінальної відповідальності?
13. Що таке індивідуалізація кримінальної відповідальності? Наведіть приклади індивідуалізації кримінальної відповідальності.

14. Назвіть чинники, які об'єднують Загальну і Особливу частини кримінального права України.

15. Охарактеризуйте систему Особливої частини КК України.

16. З врахуванням якого критерію Особлива частина КК України поділена на розділи? Чи слід у КК поряд із розділами виділяти глави чи параграфи? Відповідь аргументуйте.

17. Проаналізуйте Кримінальний кодекс Російської Федерації і визначіть спільні і відмінні риси, що характеризують структуру КК України і КК РФ.

18. На основі яких критеріїв повинна будуватися Особлива частина КК України? Чи відповідає побудова чинного КК України цим критеріям?

19. Чи вносилися зміни в чинний КК України? Яким чином можна визначити чи вносилися зміни у ту чи іншу статтю КК України?

20. Як визначити чи стаття КК України була змінена, чи викладена в новій редакції?

21. Назвіть елементи Особливої частини КК України.

22. Чи містяться норми Особливої частини КК України у постановках Пленуму Верховного Суду України?

23. Які види норм Особливої частини КК України Ви знаєте? (назвати поділ за конкретними критеріями).

24. Дайте визначення основного, кваліфікованого, особливо кваліфікованого та привілейованого складів злочинів.

25. Дайте визначення забороняючої, роз'яснюючої (дефінітивної), заохочувальної та виключної норм Особливої частини КК України.

26. Дайте визначення називної, описової, відсильної та бланкетної норм Особливої частини КК України.

27. Чи може назва конкретної статті бути вужчою (ширшою) за диспозицію цієї статті? Проілюструйте на прикладах.

28. Чи всі статті Особливої частини КК України містять санкцію?

ПИСЬМОВІ ЗАВДАННЯ

1. Внесіть зміни у Ваш КК України (у кодексах студентів повинні бути внесені всі зміни, які мали місце на момент проведення практичного заняття із цієї теми).
2. Наведіть приклади криміналізації і вкажіть на використаний законодавцем спосіб криміналізації (по 10 прикладів, при чому половина групи аналізує перші 10 розділів Особливої частини КК України, а друга половина групи – решту розділів).
3. Наведіть приклади декриміналізації і вкажіть на використаний законодавцем спосіб декриміналізації (перша половина групи аналізує 11-20 розділи Особливої частини КК України, а друга половина групи – перші 10 розділів).
4. Наведіть приклади криміналізації діянь, виходячи із порівняння КК України 1960 року і КК України 2001 року (по 3 приклади для кожного студента).
5. Наведіть приклади декриміналізації діянь, виходячи із порівняння КК України 1960 року і КК України 2001 року (по 3 приклади для кожного студента).
6. Наведіть приклади диференціації відповідальності (по 1 прикладу до кожного розділу Особливої частини КК України).
7. Назвіть ознаки, за якими диференційовано кримінальну відповідальність і проілюструйте таку диференціацію на прикладах.
8. Наведіть приклади норм Особливої частини КК України виділені:
 - за формою викладення;
 - за змістом;
 - за ступенем суспільної небезпеки.
9. Випишіть всі статті Особливої частини КК України, які містять заохочувальні норми.

10. Чи можуть норми Особливої частини КК України бути одночасно забороняючими і роз'яснюючими? Обґрунтуйте відповідь.

11. Якщо виходити із критерію розміщення розділів Особливої частини КК України від найбільш суспільно небезпечних до менш суспільно небезпечних, як би Ви розмістили розділи чинного КК України? Обґрунтуйте свою позицію.

12. На прикладі розділу VI “Злочини проти власності” спробуйте розмістити статті від найбільш суспільно небезпечних до менш суспільно небезпечних.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Вкажіть правильні відповіді, які стосуються основного складу злочину:

1) основний склад злочину завжди передбачений лише у частині першій відповідної статті Особливої частини КК;

2) основний склад злочину – це такий склад, який поряд із загальними ознаками містить одну чи кілька ознак, які обтяжують чи пом'якшують кримінальну відповідальність;

3) основний склад злочину може міститися не лише у частині першій відповідної статті Особливої частини КК;

4) основний склад злочину може передбачати умови звільнення від кримінальної відповідальності за конкретний злочин, передбачений в Особливій частині КК України;

5) основний склад злочину – це склад злочину, який передбачає таку кількість ознак, які є достатніми для визнання вчиненого діяння злочином.

2. Вкажіть правильні відповіді, які стосуються кваліфікованого складу злочину:

1) кваліфікований склад злочину - це такий склад, який поряд із загальними

ознаками містить одну чи кілька ознак, які обтяжують чи пом'якшують кримінальну відповідальність;

2) кваліфікований склад злочину ніколи не може передбачатися у частині першій відповідної статті Особливої частини КК;

3) кваліфікований склад злочину здебільшого міститься у другій частині статті Особливої частини КК;

4) кваліфікований склад злочину - це такий склад, який поряд із ознаками основного складу містить одну чи кілька ознак, які підвищують суспільну небезпеку вчиненого злочину;

5) кваліфікуючий склад злочину – це такий склад, який поряд із ознаками основного складу містить одну чи кілька кваліфікованих ознак, тобто таких ознак, які обтяжують кримінальну відповідальність.

3. Вкажіть правильні відповіді, які стосуються привілейованого складу злочину:

1) привілейований склад злочину як правило передбачається у другій частині відповідної статті особливої частини КК;

2) кваліфікований склад злочину ніколи не може передбачатися у частині першій відповідної статті Особливої частини КК;

3) кваліфікований склад злочину здебільшого міститься у другій частині статті Особливої частини КК;

4) кваліфікований склад злочину - це такий склад, який поряд із ознаками основного складу містить одну чи кілька ознак, які підвищують суспільну небезпеку вчиненого злочину;

5) кваліфікуючий склад злочину – це такий склад, який поряд із ознаками основного складу містить одну чи кілька кваліфікованих ознак, тобто таких ознак, які обтяжують кримінальну відповідальність.

4. Заохочувальна норма – це:

- 1) склад, який містить всі ознаки основного (простого) складу і одну чи кілька додаткових ознак, які законодавець вважає такими, що підвищують суспільну небезпеку цього злочину;
- 2) норма, в якій передбачено умови звільнення від кримінальної відповідальності за конкретний злочин, передбачений в Особливій частині КК України;
- 3) норма, яка міститься в Розділі XI Загальної частини КК України і передбачає підстави для звільнення від кримінальної відповідальності;
- 4) склад, який містить всі ознаки основного (простого) складу і одну чи кілька додаткових ознак, які законодавець вважає такими, що понижують суспільну небезпеку цього злочину;
- 5) норма, в якій міститься мінімальна кількість ознак, достатніх для того, щоб визнати діяння злочином.

5. Роз'яснююча (дефінітивна) норма – це:

- 1) склад, який містить всі ознаки основного (простого) складу і одну чи кілька додаткових ознак, які законодавець вважає такими, що підвищують суспільну небезпеку цього злочину;
- 2) норма, в якій передбачено умови звільнення від кримінальної відповідальності за конкретний злочин, передбачений в Особливій частині КК України;
- 3) норма, в якій закріплено деякі кримінально-правові поняття;
- 4) склад, який містить всі ознаки основного (простого) складу і одну чи кілька додаткових ознак, які законодавець вважає такими, що понижують суспільну небезпеку цього злочину;
- 5) норма, в якій міститься мінімальна кількість ознак, достатніх для того, щоб визнати діяння злочином.

6. Забороняюча норма – це:

- 1) склад, який містить всі ознаки основного (простого) складу і одну чи кілька додаткових ознак, які законодавець вважає такими, що підвищують суспільну небезпеку цього злочину;
- 2) норма, в якій передбачено умови звільнення від кримінальної відповідальності за конкретний злочин, передбачений в Особливій частині КК України;
- 3) норма, в якій закріплено деякі кримінально-правові поняття;
- 4) склад, який містить всі ознаки основного (простого) складу і одну чи кілька додаткових ознак, які законодавець вважає такими, що понижують суспільну небезпеку цього злочину;
- 5) норма, в якій сформульовані ознаки окремих злочинів і встановлені види та розміри покарання за їх вчинення.

7. За формою викладення норми Особливої частини кримінального права бувають:

- 1) кваліфіковані;
- 2) забороняючі;
- 3) заохочувальні;
- 4) описові;
- 5) привілейовані;
- 6) бланкетні;
- 7) дозволяючі;
- 8) називні;
- 9) особливо кваліфіковані;
- 10) роз'яснюючі (дефінітивні).

8. За суспільною небезпекою складів злочинів норми Особливої частини кримінального права бувають:

- 1) кваліфіковані;

- 2) забороняючі;
- 3) заохочувальні;
- 4) описові;
- 5) привілейовані;
- 6) бланкетні;
- 7) дозволяючі;
- 8) прості;
- 9) особливо кваліфіковані;
- 10) роз'яснюючі (дефінітивні).

9. За змістом норми Особливої частини кримінального права бувають:

- 1) кваліфіковані;
- 2) забороняючі;
- 3) заохочувальні;
- 4) описові;
- 5) привілейовані;
- 6) бланкетні;
- 7) дозволяючі;
- 8) називні;
- 9) особливо кваліфіковані;
- 10) роз'яснюючі (дефінітивні).

10. За формою викладення норма про умисне вбивство відноситься до:

- 1) кваліфікованих;
- 2) забороняючих;
- 3) заохочувальних;
- 4) описових;
- 5) привілейованих;
- 6) бланкетних;

- 7) дозволяючих;
- 8) називних;
- 9) особливо кваліфікованих;
- 10) роз'яснюючих (дефінітивних).

11. За формою викладення норма про крадіжку відноситься до:

- 1) кваліфікованих;
- 2) забороняючих;
- 3) заохочувальних;
- 4) описових;
- 5) привілейованих;
- 6) бланкетних;
- 7) дозволяючих;
- 8) називних;
- 9) особливо кваліфікованих;
- 10) роз'яснюючих (дефінітивних).

12. За формою викладення норма про ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів відноситься до:

- 1) кваліфікованих;
- 2) забороняючих;
- 3) заохочувальних;
- 4) описових;
- 5) привілейованих;
- 6) бланкетних;
- 7) дозволяючих;
- 8) називних;
- 9) особливо кваліфікованих;
- 10) роз'яснюючих (дефінітивних).

13. За змістом норма про катування відноситься до:

- 1) кваліфікованих;
- 2) забороняючих;
- 3) заохочувальних;
- 4) описових;
- 5) привілейованих;
- 6) бланкетних;
- 7) дозволяючих;
- 8) називних;
- 9) особливо кваліфікованих;
- 10) роз'яснюючих (дефінітивних).

14. За змістом норма, в якій передбачено умови звільнення від кримінальної відповідальності за ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів відноситься до:

- 1) кваліфікованих;
- 2) забороняючих;
- 3) заохочувальних;
- 4) описових;
- 5) привілейованих;
- 6) бланкетних;
- 7) дозволяючих;
- 8) називних;
- 9) особливо кваліфікованих;
- 10) роз'яснюючих (дефінітивних).

15. За змістом норма, в якій дано визначення військового злочину (ст. 401 КК України) відноситься до:

- 1) кваліфікованих;
- 2) забороняючих;
- 3) заохочувальних;
- 4) описових;
- 5) привілейованих;
- 6) бланкетних;
- 7) дозволяючих;
- 8) називних;
- 9) особливо кваліфікованих;
- 10) роз'яснюючих (дефінітивних).

16. За ступенем суспільної небезпеки норма про умисне тяжке тілесне ушкодження, заподіяне у стані сильного душевного хвилювання (ст. 123 КК України) відноситься до ... складів злочинів

- 1) кваліфікованих;
- 2) забороняючих;
- 3) заохочувальних;
- 4) описових;
- 5) привілейованих;
- 6) бланкетних;
- 7) дозволяючих;
- 8) називних;
- 9) особливо кваліфікованих;
- 10) роз'яснюючих (дефінітивних).

17. За ступенем суспільної небезпеки норма про умисне тяжке тілесне ушкодження, що спричинило смерть (ч. 2 ст. 121 КК України) відноситься до ... складів злочинів

- 1) кваліфікованих;

- 2) забороняючих;
- 3) заохочувальних;
- 4) описових;
- 5) привілейованих;
- 6) бланкетних;
- 7) дозволяючих;
- 8) називних;
- 9) особливо кваліфікованих;
- 10) роз'яснюючих (дефінітивних).

18. За ступенем суспільної небезпеки норма про ненасильницький грабіж (ч. 1 ст. 186 КК України) відноситься до ... складів злочинів

- 1) кваліфікованих;
- 2) простих (основних);
- 3) заохочувальних;
- 4) описових;
- 5) привілейованих;
- 6) бланкетних;
- 7) дозволяючих;
- 8) називних;
- 9) особливо кваліфікованих;
- 10) роз'яснюючих (дефінітивних).

19. Оберіть правильні відповіді:

- 1) для норм Особливої частини КК характерна абстрактність формулювання;
- 2) норми Особливої частини КК сформульовані без узагальнень (вказівки на типові моделі) з жорсткою конкретизацією суспільно небезпечних діянь;
- 3) принцип *nullum crimen sine lege* не застосовується у чинному КК;
- 4) аналогія у чинному КК не застосовується;

5) розділи Особливої частини КК побудовані з урахуванням хронологічного підходу.

20. Вкажіть відповіді, які на Вашу думку є правильними:

- 1) в нормах Загальної частини КК проведено диференціацію кримінальної відповідальності за конкретні суспільно небезпечні діяння;
- 2) в нормах Особливої частини КК міститься перелік обставин, які обтяжують або пом'якшують кримінальне покарання;
- 3) в нормах Особливої частини КК не передбачено жодних підстав для звільнення від кримінальної відповідальності;
- 4) положення, що стосуються добровільної відмови від доведення злочину до кінця містяться у Загальній частині КК, однак щодо деяких складів злочинів у Особливій частині КК здійснено уточнення підстав добровільної відмови;
- 5) жодна з відповідей не є правильною.

21. У якому із перелічених визначень вказано, що таке криміналізація?

- 1) встановлення кримінальної відповідальності за діяння, які раніше не визнавалися злочинами лише шляхом прийняття кримінально правових норм;
- 2) встановлення кримінального покарання за конкретний злочин, вчинений фізичною осудною особою, що досягла віку, з якого настає кримінальна відповідальність;
- 3) встановлення більш суворої кримінальної відповідальності за певні діяння;
- 4) встановлення кримінальної відповідальності за діяння, які раніше не визнавалися злочинами, шляхом прийняття нової кримінально-правової норми, внесення відповідних змін у існуючі кримінально-правові норми чи інші норми (розширення змісту термінів, зменшення розміру обов'язкового наслідку тощо);
- 5) встановлення кримінального покарання способами, визначеними

відповідними статтями чинного КК і Постановами Пленуму Верховного Суду України.

22. Які з перелічених відповідей, що стосуються криміналізації і декриміналізації є правильними?

- 1) внесення змін у Кодекс про адміністративні правопорушення України ніколи не може призвести до криміналізації чи декриміналізації;
- 2) явища криміналізації та декриміналізації можна розглядати лише в контексті порівняння КК 1960 р. і чинного КК 2001 р.;
- 3) способи криміналізації чітко перелічені у Загальній частині КК;
- 4) способи криміналізації чітко перелічені у Особливій частині КК;
- 5) внесення змін у Кодекс про адміністративні правопорушення України може призвести до криміналізації чи декриміналізації певних діянь.

23. У якому із перелічених визначень вказано, що таке декриміналізація?

- 1) усунення кримінальної відповідальності шляхом застосування амністії і помилування;
- 2) скасування (усунення) кримінальної відповідальності шляхом внесення змін у КК;
- 3) скасування вироку суду щодо конкретної особи, який набув законної сили у зв'язку із внесенням змін у КК;
- 4) усунення статті з Загальної чи Особливої частини КК;
- 5) усунення кримінальної відповідальності за діяння шляхом включення у КК нової норми або внесення відповідних змін у КК.

24. Вкажіть правильні відповіді, що стосуються диференціації кримінальної відповідальності:

- 1) диференціація відповідальності може проводитися лише в межах однієї

статті Особливої частини КК;

2) диференціація відповідальності проводиться лише щодо умисних злочинів;

3) диференціація відповідальності проводиться лише щодо необережних злочинів;

4) диференціація - це встановлення відповідальності за однорідні посягання кількома статтями або частинами статей КК виходячи із врахування кваліфікуючих чи привілеюючих ознак;

5) диференціація відповідальності проводиться і для умисних, і для необережних злочинів.

25. Вкажіть неправильні відповіді, що стосуються диференціації кримінальної відповідальності:

1) диференціація відповідальності проводиться для всіх злочинів;

2) диференціація відповідальності проводиться лише щодо умисних злочинів;

3) диференціація відповідальності може проводитися лише в межах однієї статті Особливої частини КК;

4) диференціація - це усунення кримінальної відповідальності за діяння шляхом виключення статті або внесення відповідних змін у КК;

5) всі відповіді, що стосуються диференціації кримінальної відповідальності є неправильними.

26. У якій відповіді правильно вказано критерій, з врахуванням якого побудована Особлива частина КК?

1) суб'єкта злочину;

2) родового об'єкта злочину;

3) безпосереднього об'єкта злочину;

4) додаткового об'єкта злочину;

5) об'єктивної сторони складу злочину.

27. В якій (-их) відповіді (-ях) названі елементи системи Особливої частини КК України?

- 1) Закон України “Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення”;
- 2) примітка до статті 364 Особливої частини КК України, в якій роз'яснено поняття службової особи;
- 3) Правила судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень;
- 4) Додаток до КК - Перелік майна, що не підлягає конфіскації за судовим вироком;
- 5) стаття КК України, в якій визначено поняття умисного вбивства та встановлено види та розміри покарання за його вчинення.

28. Вкажіть положення, які на Вашу думку є правильними:

- 1) в Особливій частині КК міститься стаття, в якій перелічено підстави криміналізації злочинів;
- 2) після прийняття і набрання чинності КК України його Особлива частина доповнена статтею, в якій вказано як слід визначати розмір неоподаткованого мінімуму доходів громадян;
- 3) в Особливій частині КК немає розділу, який містить правила кваліфікації злочинів;
- 4) всі статті Особливої частини побудовані на принципом вказівки на модель злочину (склад злочину) і зазначення санкції;
- 5) жодна з відповідей не є правильною.

29. Яке (-і) положення, що стосуються системи Особливої частини КК України є правильним (-и)?

- 1) Особлива частина КК України побудована із врахуванням безпосереднього об'єкта злочину;
- 2) Особлива частина КК України складається із 20 глав;
- 3) Особлива частина КК України починається розділом, у якому роз'яснено деякі кримінально-правові поняття;
- 4) всі статті Особливої частини КК України містять частини і пункти;
- 5) Особлива частина КК України побудована із врахуванням родового об'єкта злочину.

30. Яке (-і) положення, що стосуються системи Особливої частини КК України є правильним (-и)?

- 1) лише одна стаття Особливої частини КК України, що передбачає кримінальну відповідальність за “Умисне вбивство” складається із частин і пунктів;
- 2) найбільшою главою Особливої частини КК України є глава “Злочини у сфері господарської діяльності”;
- 3) Особлива частина КК України складається із 20 розділів, які діляться на глави, а глави – на статті;
- 4) найменший розділ Особливої частини КК України “Злочини проти життя та здоров'я особи”;
- 5) Особлива частина КК України побудована із врахуванням загального об'єкта злочину.

СПЕЦІАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Аустова Л.С.* Актуальные проблемы построения системы Особенной части УК РФ // Системность в уголовном праве. Материалы II Российского Конгресса уголовного права, состоявшегося 31 мая – 1 июня 2007 г. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2007. – С. 21-23.

2. *Баулін Ю.В.* Методологічне значення поділу права на приватне і публічне для кримінально-правових досліджень // *Методологічні проблеми правової науки. Міжнародної наукової конференції (Харків, 13-14 грудня 2002 року).*-Х.: Право, 2003.-С. 285-287.
3. *Бокова И.Н.* Системный подход при конструировании уголовно-правовых норм // *Системность в уголовном праве. Материалы II Российского Конгресса уголовного права, состоявшегося 31 мая – 1 июня 2007 г. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2007. – С. 76-78.*
4. *Борисов В.І.* Загальна характеристика Особливої частини нового КК України // *Новий Кримінальний кодекс України: Питання застосування і вивчення: Матер. міжнар. наук.-практ. конф. [Харків.] 25 – 26 жовтня 2001 р. / Редкол.: Сташис В. В. (голов. ред.) та ін. – К. – Х.: “Юрінком Інтер”, 2002. – С. 99 – 104.*
5. *Векленко С.В., Тулиглович М.А.* Системный подход к формулированию уголовно-правовых запретов // *Системность в уголовном праве. Материалы II Российского Конгресса уголовного права, состоявшегося 31 мая – 1 июня 2007 г. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2007. – С. 92-95.*
6. *Винокуров В.Н.* Жизнь и здоровье человека как критерий построения системы Особенной части УК РФ // *Системность в уголовном праве. Материалы II Российского Конгресса уголовного права, состоявшегося 31 мая – 1 июня 2007 г. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2007. – С. 95-97.*
7. *Грищук В.К.* Поняття криміналізації // *Вісник Львівського національного університету ім. Івана Франка. – Серія юридична. – 1994. – Вип. 31. – С.76 – 80.*
8. *Елисеев С.А.* Понятие системы Особенной части уголовного права// *Системность в уголовном праве. Материалы II Российского Конгресса уголовного права, состоявшегося 31 мая – 1 июня 2007 г. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2007. – С. 133-134.*

9. *Зубкова В.И.* Поощрительные нормы в уголовном законодательстве России и некоторых зарубежных стран: сравнительный анализ // Системность в уголовном праве. Материалы II Российского Конгресса уголовного права, состоявшегося 31 мая – 1 июня 2007 г. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2007. – С. 147-150.
10. *Кайшев А.В.* Система компромиссов и поощрений в уголовном праве России // Системность в уголовном праве. Материалы II Российского Конгресса уголовного права, состоявшегося 31 мая – 1 июня 2007 г. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2007. – С. 173-174.
11. *Ключко Р.Н.* Система запретов и дозволений в механизме уголовно-правового регулирования // Системность в уголовном праве. Материалы II Российского Конгресса уголовного права, состоявшегося 31 мая – 1 июня 2007 г. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2007. – С. 187-189.
12. *Короленко М.П.* Проблема декриміналізації діянь.-К.: Науковий світ.-2000. - 11 с.
13. *Короленко М.П.* Проблема криміналізації діянь.- К.: Науковий світ.-2000. – 9 с.
14. Кримінальний кодекс України 2001 р. (проблеми, перспективи та шляхи вдосконалення кримінального законодавства).Матеріали науково - практичної конференції.4-5 квітня 2003 р.- Львів: Львівський ін - т внутрішніх справ при НАВС України, 2003.
15. *Кропачев Н.М.* Уголовно-правовое регулирование. Механизм и система. – СПб.: Санкт-Петербургский государственный университет, 1999. – 262 с.
16. *Лустова О.С.* Классификация видов поощрительных норм о деятельном раскаянии // Системность в уголовном праве. Материалы II Российского Конгресса уголовного права, состоявшегося 31 мая – 1 июня 2007 г. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2007. – С. 140-142.

17. *Навроцький В.О.* Наступність кримінального законодавства України (порівняльний аналіз КК України 1960 р. та 2001 р.). - К.: Атіка.-2001. –272 с.
18. *Наклович М.Л., Кириць Б.А.* Возникновение уголовных правоотношений ответственности //Вестн. Львов. ун-та. – Сер. юрид. – 1981. – Вып.20. – С.88-99.
19. *Ныркова Н.А.* Бланкетность и ее влияние на системные характеристики уголовного права // Системность в уголовном праве. Материалы II Российского Конгресса уголовного права, состоявшегося 31 мая – 1 июня 2007 г. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2007. – С. 196-199.
20. *Пономаренко Ю.А.* Способи декриміналізації злочинів // Сучасні проблеми юридичної науки і правозастосовчої діяльності: Тези доп. та наук. повідом. учасників наук конф. молодих учених (м. Харків, 20-21 грудня 2001 р.) / За ред. М.І. Панова. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 2002. - С. 118-121.
21. *Разгильдиев Б.Т.* Система уголовного права России: понятие, назначение // Системность в уголовном праве. Материалы II Российского Конгресса уголовного права, состоявшегося 31 мая – 1 июня 2007 г. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2007. – С. 335-337.
22. *Стручков Н.А.* Объект преступного посягательства и система Особенной части УК // Советское государство и право, 1987, № 12. - С. 88-93.
23. *Тенчов Э.С.* Подсистема Особенной части уголовного права (вопросы теории и практики) // Современные тенденции развития уголовной политики и уголовного законодательства. М: ИГПАН. – 1994, 93 с. - С. 75-76.
24. *Тростюк З.* Співвідношення термінологічного апарату Особливої частини КК України з суміжними категоріями //Вісн. Львів. ун-ту. – Сер. юрид. – 2000. – Вип.35. – С.410-416.
25. *Узбекова Н.Ф.* Принцип системности в уголовном праве: единство Общей и Особной части // Системность в уголовном праве. Материалы II

Российского Конгресса уголовного права, состоявшегося 31 мая – 1 июня 2007 г. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2007. – С. 418-419.

26. *Хавронюк М.І.* Категорії злочинів і санкції Особливої частини КК: наукові дослідження та деякі висновки. / За ред. М.І.Мельника. // Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. - К.: “А.С.К.”.-2001. - С.211-276.

27. *Хатеневич Т.Г.* Примечание как форма выражения уголовно-правовых норм и средство обеспечения системности в уголовном праве // Системность в уголовном праве. Материалы II Российского Конгресса уголовного права, состоявшегося 31 мая – 1 июня 2007 г. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2007. – С. 455-458.

28. *Чирков В.Л.* Классификация преступлений по родовому объекту посягательства // Правоведение, 1989, № 4. - С. 30-38.